

Uppskattad dag om Jordbundna skadegörare i potatis i Skara 14 april

Jordbruksverket anordnade en mycket välbesökt potatisdag i Skara den 14 april 2010. Nästan 40 lantbrukare och rådgivare deltog. Det var de allvarliga skadegörarna *Rhizoctonia solani*, groddbränna samt rostringar som var dagens tema och fokus. Flera kunniga forskare presenterade skadegörarnas olika samband och spridningsvägar.

Nematoder och virus

Sanja Manduric från Jordbruksverket redogjorde för nematodernas inverkan på spridning av rostringsvirus. Det är mycket viktigt för odlare att känna till vilka arter av frilevande nematoder som förekommer i jorden. Du kan skicka jordprov till nematodlaboratoriet i Alnarp för att få svar. TRV virus sprids med frilevande nematoder och PMTV virus sprids med svampen pulverskorv.

Många potatissorters motståndskraft mot TRV virus och mot PMTV virus har nu kartlagts. Paula Persson från SLU Uppsala har sammanställt en resistenslista för de vanligaste sorterna i odling.

Rhizoctonia - groddbränna

De frilevande nematoderna påverkar även förekomsten och angrepp av svampen *Rhizoctonia solani*, groddbränna. De små maskarna orsakar sår på stoloner, rötter och skal (Dry Core) där svampen lättare får fäste och kan angripa. Även knäpparlarven ger liknande skador förutom att larven gör gångar i potatisknölen.

Sadna Alström redogjorde för ett försök med biologisk antagonism mot rhizoctonia, både trichoderma och mycorrhiza minskade förekomsten av groddbränna. Hon visade också på att oljevaxter innan potatis kan öka mängden rhizoctonia och medföra att man får större skador av groddbränna i skörden.

Växtföljden påverkar svampangreppen

Vidare redogjorde Ann-Charlotte Wallenhammar HS Konsult för den studie som hon haft tillsammans med Ulla Bång om jordbunden groddbränna och olika fånggrödor. Försöket visade på en mycket stark korrelation mellan rajgräs och ökad förekomst av groddbränna. Försöket visade även att havre påverkar och ökar andelen oformliga knölar i skörden. Försöket visade en minskning av angrepp i leden med oljerättika och senap.

Olof H Christensson redogjorde för de olika sorternas innehåll av glukosinolater vilket är viktigt då man väljer sort för saneringsändamål. Man ska välja en sort med hög glukosinolathalt. Lantbrukare Pär Jacobson Viglunda gård redogjorde för de praktiska erfarenheter han haft genom att odla oljerättika. Skalkvaliteten blev synbart mycket

bättre och frånsortering minskade med oljerättika som förfrukt. Oljerättikan såddes in i slutet av juli i tidigt korn och blev tät och kraftig innan nedbrukningen i oktober. Åsa Rölin från Hushållningssällskapet redogjorde för flera års positiva erfarenheter från sin egen gård på Värmlandsnäs där de använt sig av oljerättika i potatisväxtföljden för att minska rostangrepp. Lars Danielsson från Hushållningssällskapet visade på de mycket stora ekonomiska förluster som groddbränna och rost orsakar i svensk potatisodling. Nedklassning och bortsortering av 1/4-1/3 skörd är inte ovanlig konsekvens.

Utsädesodlingen påverkar resultatet

Under diskussionen som följde på föredragen poängterades vikten av att utsädesodlarna börjar analysera frilevande nematoder. Detta för att minska spridningen via utsädet. Det är också en stor brist att inte rostringar längre bedöms i cerifieringskravet för potatisutsäde. Dessutom framhöll odlarna en besvikelse över att man uppförökat och förvärrat problemen med groddbränna och med rost i och med att man införde rajgräs som fånggröda. Många tycker att problemen med dessa skadegörare verkligen har ökat. Ett önskemål var att oljerättika skulle bli godkänt som fånggröda även i Västragötaland, Örebro och Värmland.

Många av odlarna var mycket nöjda med dagen!

/Katarina Holstmark, Jordbruksverket